

Nieuwjaarstoespraak 2020 gemeente Enkhuizen

6 januari 2020

Goedenavond allemaal,

Fijn dat u met zovelen bent gekomen.

Wat een leuke plek ook. Ik weet niet hoe het met u is, maar ik was als kind al dol op sprookjes en eigenlijk ben ik dat nog steeds. Ik weet niet of dat een aanbeveling is voor een burgemeester, maar het maakt in elk geval, dat ik de meeste zaken van de luchtige kant bekijk. Met een positieve insteek. De meeste. Zeker niet alle! Maar zie daar - Enkhuizens eigen sprookjeskasteel. Ik vind dat zo leuk. Afgelopen jaar uitgeroepen tot leukste uitje voor kinderen in Noord-Holland en steevast ergens in de top-10 van dit soort lijstjes. Dat is iets om als Enkhuizers trots op te zijn en daarom dank aan Wim en Matthijs de Vries en al hun medewerkers voor de gastvrijheid. Een prachtige plek om in winterse sprookjessferen bij elkaar te komen.

Muziek

En dan de muziek. U hebt ze al horen spelen, twee Enkhuizer talenten: Annah Postumius op viool en Anne de Vries op fluit. U gaat straks nog meer van hen horen. Graag een warm applaus! Over muziek gesproken - een jaar mag ik nu jullie burgemeester zijn en in dat jaar heb ik heel veel muziek gehoord. Natuurlijk 70.000 keer per jaar de beide carillons (ik slaap er heerlijk op, want de nachtelijke deuntjes doen me denken aan het speeldoozje dat vroeger in mijn ledikantje hing - u weet wel, zo'n ding met zo'n trekkoordje eraan). U denkt dat die 70.000 keer overdreven is? Nou nee hoor: 4 x per uur 2 carillons maakt al 192 speelmomenten per dag. En dat keer 365 dagen. Zo kom je aan die 70.000. En dat maakt Enkhuizen een van de weinige steden waarvan je de schoonheid niet alleen kan zien maar ook voortdurend kan horen. Prachtig!

Maar terug naar de muziek: in de zomer zijn er de concerten. Zelf hoorde ik het ragfijne spel van de stadsbeiaardier van Oslo, die ook altijd speelt bij de uitreiking van de Nobelprijzen. En u denkt bij 'stadsbeiaardier' natuurlijk aan een leeftijdgenoot van onze eigen geweldige Frits Reynaart, maar dit ging om een jonge vrouw, voorzien van tattoos. Is het niet mooi dat zo iemand naar Enkhuizen reist om op de mooie instrumenten van Zuiderkerk en Drommedaris te kunnen spelen?

Dan zijn er de concerten van de Muziekring, het Zuiderhavendijkconcert, oratoria in de Westerkerk, Musicq Enckhuysen en al het moois wat ik hier niet eens noem. Of waarvan ik na een jaar nog niet eens weet dat het bestaat. Alleen klassieke muziek? Ik dacht het niet! Cayen is niet alleen een plek voor jongeren maar in praktijk ook een poppodium met heel veel optredens en dan hebben we alle muziek die klinkt in de cafés, bij de evenementen en - wat een mooie lange traditie - het Jazzfestival. Wat niet meer klinkt is het Bevrijdingsfestival. En dat is natuurlijk erg jammer. Ik weet dat er mensen met plannen rondlopen. Juist voor 2020, omdat we nu 75 jaar vrijheid vieren. Maar goed, een plan is een ding, om het echt van de grond te krijgen is heel veel meer nodig dan een plan. Vooral menskracht. Voelt u zich geroepen? Meld u dan vooral!

Viering 75 jaar vrijheid

De viering en herdenking van 75 jaar vrijheid begon in onze stad op een ijskoude dag, de Dag van de Rechten van de Mens, 10 december. Als u aan het einde van de Paktuinen bij de brug naar de Vette Knol komt, kijk dan even links. Daar staat al tien jaar de vrijheidsboom. In het voorjaar zullen honderden narcissen de plek extra gaan doen opvallen. Maar er komt veel meer. Meer dan ik kan opnoemen. Even heel speciaal licht ik eruit de herdenking van het bombardement op de haven op 15 maart en, heel bijzonder, de intocht van Canadese veteranen op 7 mei, de dag waarop Enkhuizen in 1945 werd bevrijd. Zet het maar vast in uw agenda en houd vooral de media goed in de gaten om niets te missen van wat er allemaal gaat gebeuren in de komende maanden. Wat zou het mooi zijn, als we elkaar met velen steeds weer tegenkomen bij het herdenken en het vieren. Jong en oud, oude en nieuwe Nederlanders.

Van muziek naar de Westerstraat is het dit jaar maar een klein stapje: met een concert in huis opende dit voorjaar Maison Erard zijn deuren. Wat een aanwinst: met piano's van het soort waarop Chopin en Liszt hun wereldberoemde stukken schreven worden klanten van over de hele wereld naar de stad getrokken. En kijken toeristen hun ogen uit in de etalage. Een winkel als deze is niet gebonden aan een lokale klantenkring en trekt, net als enkele andere topzaken in de Westerstraat, zijn publiek van ver weg naar Enkhuizen toe.

Winkels en speciaalzaken

Speciaalzaken die mede floreren, doordat ze in een van de mooiste historische binnensteden van Nederland zitten - daarvan willen we er graag nog veel meer welkom heten. Hun aanwezigheid helpt de andere winkels in de Westerstraat om in beeld te komen bij een breder publiek, iets waarvan wij allen profiteren.

Ik heb in mijn eerste jaar veel mensen hun zorgen horen uiten over het winkelbestand in het centrum, maar wie goed kijkt, ziet dat de speelgoedwinkel uiteindelijk niet wegging en dat nieuwe winkels en ook een kunstuitleen hun deuren hebben geopend. Laten we gezamenlijk - ondernemers, winkelend publiek, gemeente en media, liever een bril opzetten die neigt naar roze dan een die neigt naar zwart. Van zwartkijken is nog nooit iemand gelukkig geworden en is nog nooit een ondernemer aan zijn of haar avontuur begonnen.

Stichting Marketing Enkhuizen

Via de Ondernemers Federatie zijn alle ondernemers betrokken bij een nieuw initiatief, de Stichting Marketing Enkhuizen. De ondernemers vinden het allemaal belangrijk dat die nieuwe stichting – die in het voorjaar start - een groot succes wordt. We spreken over een professionele organisatie die al het prachtige dat Enkhuizen te bieden heeft volop in de etalage gaat zetten. De VVV en - voor de kenners onder u - TPE en SSE hebben hun krachten gebundeld om tot de nieuwe stichting te komen. Inmiddels is een enthousiaste en kundige kwartiermaker actief om een vliegende start te maken. En ik steek vanaf dit podium even belerend mijn vinger op: geen cynisme a.u.b., samen er vol voor gaan. Dat werkt! Enkhuizen heeft immers alles te bieden? Nu nog een eendrachtig geluid om dat uit te dragen. En dat geluid is nu dus in de maak.

Vuurwerk

Over geluid gesproken... Vuurwerk!

Het kan niet anders dan dat ik het daar met u over ga hebben.

U bent helemaal voor een verbod of helemaal tegen misschien. U staat er genuanceerd in - dat kan ook. Feit is dat ook in Enkhuizen zeer zwaar vuurwerk voor veel overlast en de nodige schade heeft gezorgd. En dat de hoeveelheden legaal vuurwerk die thuis worden bewaard voor de nieuwjaarsnacht soms zo groot zijn, dat een verstandig mens zich wel zorgen moet maken over de mogelijke effecten van een klein ongelukje in huis.

We weten nog niet zeker of vuurwerk de oorzaak is geweest van de brand in de Ceresmolen in Bovenkarspel, maar ik weet wel dat mijn hart een keer oversloeg, toen ik mij realiseerde dat een vuurpijl onder het dak van Westerkerk, stadhuis, Zuiderkerk of een van de andere 360 rijksmonumenten van de stad desastreuze gevolgen kan hebben. Je moet er toch niet aan denken.

Ik ga als burgemeester niet over een verbod. Dat is aan de gemeenteraad. Maar wat ik wel ga doen is aan de gemeenteraad voorstellen om aan de inwoners van 16 jaar en ouder de vraag voor te leggen wat we in deze gemeente met vuurwerk moeten doen. Een peiling onder alle inwoners vanaf 16 jaar. Dat ligt in de lijn van de motie die de raad in december 2018 aannam. Daarin werd het college gevraagd om te onderzoeken op welke wijze beperking van de overlast van vuurwerk te realiseren is. Als burgemeester ga ik niet over de regels, maar wel over de handhaving.

Inmiddels weet iedereen dat handhaving op vuurwerkvrije zones niet te doen is. Daarvoor ontbreekt eenvoudig de capaciteit. Een algemene handhaving op vuurwerk kan wel - als dat wettelijk mogelijk is. Handhaving van een verbod op knalvuurwerk en vuurpijlen is een optie. Moeilijker, maar niet onmogelijk. Wat mij betreft spreekt de bevolking zich uit en neemt de raad een besluit. Wordt vervolgd.

Gemeenteraad

Over de raad gesproken...

Is het u opgevallen dat uw gemeenteraad de laatste jaren zeer eensgezind is als het gaat om de echt belangrijke besluiten? Het raadsbreed akkoord dat anderhalf jaar geleden door alle fracties werd gesloten staat nog fier overeind en Enkhuizen is daarmee een van de weinige plekken in Nederland waar niet een coalitie de dienst uitmaakt, maar de raad als geheel drager is van het beleid. Het Enkhuizer model werkt uitstekend.

Oké, het blijft politiek en morgen kan alles anders zijn, maar daar ziet het zeker niet naar uit: de situatie is stabiel. Een van de raadsleden van wie het misschien wel het meest opmerkelijk was dat hij zich achter het raad breed akkoord stelde, is ons in het afgelopen jaar helaas overleden. Met Hans Langbroek verloor Enkhuizen zijn meest kleurrijke politicus. Maar ook hij vond het van groot belang dat de fracties gezamenlijk het college van B&W bleven steunen bij de uitvoering van het akkoord. Kritisch. Natuurlijk. Dat moet ook. Maar ook loyaal.

Enkhuizerzand

Ik denk dat ik met een gerust hart mag zeggen dat de vaststelling van het bestemmingsplan Enkhuizerzand wel het sterkste staaltje van politieke eensgezindheid was. Een unaniem besluit - wie had dat gedacht? Het onderstreept alleen maar hoe belangrijk de ontwikkeling van het gebied door iedereen op het stadhuis wordt gevonden en ook hoe breed de steun daarvoor is in de stad. Het onderstreept ook hoeveel waarde de gemeenteraad heeft gehecht aan het serieus nemen van zienswijzen van burgers en instellingen. Het is - dat mag best gezegd - niet vaak vertoond in bestuurlijk Nederland dat weerstand tegen een plan met zo'n lange voorgeschiedenis leidt tot zodanige aanpassing ervan, dat de tegenstemmen grotendeels verstommen en de politiek vervolgens zonder tegenstem akkoord gaat.

Persoonlijk vind ik het dan ook heel bijzonder dat het provinciaal bestuur een unaniem raadsbesluit meent te moeten 'overrulen'. Dat is namelijk alleen redelijk wanneer de belangen van de provincie ernstig in het geding zouden zijn. Dat ontgaat ons even, zal ik maar zeggen. Wij zijn er - laat dat volstrekt duidelijk zijn - van overtuigd dat de discussie met de provincie over het vakantiepark linksom of rechtsom positief zal worden afgerond. De verplaatsing van de camping is gaande en zal in 2020 worden voltooid. Direct aansluitend wordt gestart met de aanpak van het openbaar gebied - dat waar het ons uiteindelijk allemaal om begonnen is. De aanleg van het vakantiepark vormt de laatste fase. We hebben dus ook nog wel even tijd voordat het zover is.

Sociaal domein

Hogere overheden vormen wel vaker een bron van verbazing, onbegrip of zelfs boosheid bij gemeenten. Het zal u vast niet zijn ontgaan dat de gemeenten in Nederland enorm worstelen met het sociaal domein. Lees: de participatiewet, de jeugdzorg en de Wmo. Die worsteling gaat heel erg over geld. Logisch, want de decentralisaties zijn 5 jaar geleden gepaard gegaan met een grote Haagse bezuinigingsronde, een groot deel van de uitgaven is wettelijk verplicht, de sturingsmogelijkheden van gemeenten zijn beperkt en uiteindelijk wil natuurlijk niemand 'nee' verkopen aan de mensen en kinderen die voor zorg en ondersteuning afhankelijk zijn van hun gemeente.

De wet verbiedt gemeenten om langjarig een begrotingstekort te hebben. Als je uitgaven verplicht zijn en een tekort niet mag, dan heb je maar een optie over: bezuinigen op alle andere dingen die je als gemeente doet. En dat wil eigenlijk niemand. Zeker niet, wanneer bij de rijksoverheid de miljarden tegen de plinten klotsen en men daar goede sier maakt met belastingverlagingen. Ik vind oprecht dat het Rijk dat niet kan maken. Wat gemeenten doen in het sociaal domein - wettelijk verplicht zijn om te doen bovendien - is van grote waarde voor de samenleving. Het moet de gemeenten daarom structureel mogelijk worden gemaakt om dit werk goed uit te voeren. Interessant is dat gemeentebestuurders met de meest uiteenlopende politieke voorkeuren hier grotendeels hetzelfde over denken. Ik hoop met vele collega's samen dat daar in Den Haag eindelijk eens naar wordt geluisterd. En dan niet met tijdelijke doekjes voor het bloeden maar met structurele versterking van de gemeentefinanciën. Voor je het weet is je zwembad dicht omdat de jeugdzorg niet te betalen is. Dat zijn geen eerlijke keuzes. Let wel: ook de gemeenten zelf hebben nog slagen te maken en dóen dat ook.

Gommerwijk West West

Wie weet er een mooie naam voor wat nu nog 'Gommerwijk West West' heet? Het bouwen van nieuwe huizen kost meer tijd dan het bestuur lief is, maar het gaat natuurlijk wel gebeuren. En dan is het toch wel interessant om met een betere naam te komen. De wethouder zelf suggereert 'Gommerkarspel', een verwijzing naar de middeleeuwse naam van de parochie die rond de toenmalige Westerkerk lag. Het is een optie, zou ik zeggen. Bij het bouwen ligt de prioriteit van raad en college in elk geval bij woningen voor jongvolwassenen. We hebben de jongeren nodig om de vacatures in de zaadveredeling en de nautische sector te vervullen, motoren onder de Enkhuizer economie. We zagen in het afgelopen jaar een van de grootste zaadbedrijven een investering van 40 miljoen doen in nieuwe technieken en we weten dat ook de andere grote bedrijven erg gehecht zijn aan hun vertrouwde plek in Enkhuizen.

We doen er goed aan om in Seed Valley verband samen de schouders te zetten onder de werving van goed personeel en voor die mensen ook interessante woningen te bouwen. Vergroting van het aantal inwoners en versterking van de koopkracht van de bevolking is ook goed nieuws voor de eerder genoemde ondernemers in de binnenstad. En het Koperwiekplein natuurlijk.

Ik zou nog heel lang door kunnen gaan. Ik ga het niet doen. Nee, ik ga afsluiten. Met uit te spreken dat ik als nieuwe inwoner echt geniet van het werken en wonen in deze prachtige stad en hoop, dat u dat ook doet, dat ik graag door Oosterdijk opnieuw wordt uitgenodigd voor de taartenwedstrijd en deze keer ook zelf een taart zal meenemen, dat ik u op zaterdag 18 april hoop tegen te komen bij de opening van ons totaal gerenoveerde hertenkamp, dé plek in Enkhuizen waar milieueducatie, ecologie en recreatie samenkomen, door Enkhuizers voor Enkhuizers, dat mijn vrouw Koos en ik zeker door zullen gaan met de appeltaartsessies op het stadhuis, dat u daarvoor niet uzelf kunt uitnodigen, maar dat u voor zover de agenda het toelaat altijd welkom bent voor in elk geval een gesprek en dat ik u dan desgewenst gelijk even de bovenverdieping van ons zeer bijzondere stadhuis laat zien.

Op Open Monumentendag gingen ruim 900 mensen u dit jaar voor.

Voor 2020 heffen wij het glas,

Zien wij elkaar in de ogen

En zeggen:

Alle goeds in het nieuwe jaar!